

Om ord och uppmärksamhet

Som teolog ställer man sig frågan ibland om man sysslar för mycket med ord. Spelar det roll att lägga så mycket tid på att skriva ner något och låta någon annan läsa det? Är inte livet viktigare än orden? Finns det inte en risk att min tro och den tro jag vill förmedla blir till en död, abstrakt, bok-religion?

I en ord-indränkt kultur är dessa farhågor förstaeliga och ibland helt riktiga, inte minst i en allt mer byråkratiserad akademisk kultur. Men här finns något bedrägligt och ironiskt på samma gång. Någon har sagt att människor som lever nu genom sitt sms:ande om vardagsliv och deras självpåtagna behov av att dokumentera sina minsta rörelser i arbetet aldrig varit mer skrivande och läsande än någon tidigare generation. Samtidigt, håller vår förmåga att ta till oss längre text, djupare begrepp, eller stora berättelser på att försvagas och trängas undan i sorlet av röster. Detta är något som drabbar alla. För att bli hörd måste man skrika högst för att få fram sin USP (*Unique selling point*). Alla och allt kräver vår odelade uppmärksamhet, allt är lika viktigt. Så till slut blir ingenting viktigt.

Men kanske är det inte orden utan vårt förhållande till eller bruk av dem som är det centrala. En bärande tanke från den judiska författaren, Simone Weil (d. 1943), kan här komma till vår hjälp. Hon hävdade att *uppmärksamhet* i sig är av yttersta vikt för en människas andliga liv. Att läsa eller koncentrera sig på något är långt mer än en kognitiv akt. Weil menar att uppmärksamhet ligger nära förmågor som ringar in det djupast sett mänskliga – bönen, förtrostan och kärleken. Hon spetar

till det: fullkomlig uppmärksamhet är bön – eller, för att säga vad jag tror hon menade, kontemplation.

Det kan låta konstigt att säga att uppmärksamhet är bön. Men det beror på hur man ser på bön. Bön är, sade augustinermunken Martin Luther, ”hjärtats samtal med Gud”. Men hjärtat behöver komma till ro hos Gud för att bönen ska kunna ske – för att travestera Augustinus själv. Detta är något av vad jag tror Weil var ute efter.

I kristen tradition handlar bön, kontemplation och det Weil talar om som uppmärksamhet, om att kunna ställa sig själv åt sidan, inte i falsk självförnekelse, utan om att kunna ge utrymme åt ens djupaste längtan efter det goda eller Gud själv. Som kristen teolog är jag övertygad om och försöker kommunicera just detta, att vår längtan möter sitt svar i Gud. Men inte vilken längtan som helst och inte vilken gud som helst. Endast den Gud som skapat oss genom sitt Ord och som kommer att upprätta och förhårliga oss genom samma Ord. För att kunna urskilja vad som sägs krävs det att jag stiger åt sidan och tystnar för att Gud ska kunna adressera mig – det är just vad en annan tysk som levde samtidigt med Weil, teologen och motståndsmannen Dietrich Bonhoeffer (d. 1945) sade i sin bok, *Liv i gemenskap*.

Så bönen och läsandet ligger alltså närmare varandra än vad man först kanske föreställer sig. Båda möts i det att de båda kräver att jag stiger åt sidan, ett slags osjälviskhet och ödmjukhet. Att som teolog få läsa och skriva är ofta en ensam, närmast asketisk, syssla där jag får träda

åt sidan, ge mig själv åt tankar och verkligheter som kan vidga min blick och mitt liv. Nog har jag ibland upplevt den där uppmärksamheten som plötsligt vänds till bön ... eller så var det tvärtom, det var en bön som föddes i studiekammaren och gjorde mig uppmärksam på något i texten eller berättelsen som långsamt lyfter mig ur mig själv, bringar samman delar till helheten. Det som ena stunden tedde sig som en ganska intellektuell övning i att

förstå ett begrepp, skriva fotnoter eller leta upp en referens i bibeln eller akademisk artikel blir plötsligt något mer. Det är i sådana stunder som jag vågar kalla mig teolog – en som inte bara talar om en Gud utan också en som talar till den Gud som talar.

Stefan Lindholm
red.

I detta nummer ...

Tiden har även detta år varit för kort för redaktörerna att sammanställa två separata nummer. Så nu kommer för andra året i rad ett dubbelnummer som innehåller en god blandning av ämnen och perspektiv.

Först ut är Lars-Göran Sundberg, min kollega på Johannelund och lärare i själavård. Han skriver, passande nog, om Jesus som själavårdare ur ett bibelteologiskt perspektiv och visar på behovet av att tänka teologiskt på den kristne själavårdarens kallelse att följa Jesus i sin praxis. Mats Selander har skrivit om det moraliska gudsbevis som fördjupar en kantiansk uppfattning om att moralens rationalitet krä-

ver Guds existens i dialog med Ronald L Green och J L Mackies motsatta syn på Gud och moral.

Espen Sørmo Strømme, journalist och lektor på NLA högskolen, undersöker norska journalister som skriver om religiösa sammanhang och reflekterar över frågor om integritet samt hur kunskap om bibeln och den egna tron (eller avsaknad därav) spelar roll. Den amerikanske missionsvetaren och svenskättlingen, David M Gustavsson tecknar en bild Harry Lindblom som blev uttolkaren av Lewi Pethrus i Amerika. Här visar Gustavsson hur deras samarbete stärkte relationen

Open access

The editors have now completed the process of transforming *Theofilos* into an *open access* journal. This means that all content is freely available without charge to the user or his / her institution. Users are allowed to read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of the articles, or use them for any other lawful purpose, without asking prior permission from the publisher or the author.

Theofilos permits the published articles to be deposited and made openly available in an institutional repository without embargo.

Authors retain the copyright and full publishing rights without restriction.

The journal is covered by the following indexing and discovery services: ERIH Plus, SHERPA/RoMEO, and DOAJ.

All content in *Theofilos* is exported to Portico, a preservation archive that safe-guards perpetual access to e-journals, e-books, and digital collections.

For more information, see <https://theofilos.no/open-access/>.